

Asia: VN/8329/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumislain korvaukset (61-62 §)

Hallituksen esityksessä esitetään laskennallisten korvausten korvausaikaa lyhennettävän mm. säästötoimenpiteenä. Tämä on tässä taloudellisessa tilanteessa ymmärrettävää. Jos korvausaikaa lyhennetään vuodella, se todennäköisesti johtaa siihen, että kotoutumisvalmennusta ja -palveluita hankitaan vähemmän.

Jos määrästä on tingittävä, on erityisen tärkeää panostaa kotoutumiskoulutusten ja -valmennusten laatuun. On panostettava hankintaosaamisen kehittämiseen sekä koulutusten ja valmennusten kehittämiseen yhdessä palveluntuottajien kanssa. Lisäksi pitää kehittää hankintoja, jotka ovat osittain tulosperusteisia, jotta koulutuksista ja valmennuksista saadaan entistä parempia.

Aina välillä keskusteluihin nousee se, että TEM:n alaisuudessa nykyisin olevaa kotoutumiskoulutusta oltaisiin havittelemassa OKM:n hallinnonalan alle. Siirtoa perustellaan pedagogisin perustein, mutta todellinen pyrkimys lienee vahvistaa OKM:n rahoitusta sekä resurssien allokoinnista koulutuksen järjestäjäverkostolle.

Kotoutumiskoulutusta ei tule missään tapauksessa siirtää OKM:n alaisuuteen. On erittäin tärkeää, että koto-koulutusten kiinteä linkki työelämään ja tavoiteltavaan työllistymiseen säilyy vahvana. Jos siirto tapahtuisi OKM:ään, se saattaisi hidastaa olennaisesti hallituksen maahanmuuttajia koskevien työllisyystavoitteiden saavuttamista ja aiheuttaisi ylimääräisiä hallinnollisia kuluja mm. opetussuunnitelmien, koulutuksen järjestämislupabyrokratian jne. muodossa. Koto-koulutus tulee olemaan yksi tärkeä työkalu, jolla 1.1.2025 käyttöönotettavat uudet työvoimapalvelut voivat nopeuttaa maahanmuuttajataustaisten työelämään reitittämistä ja tätä työkalua ei tulisi irrottaa TEM:n hallinnon alta.

Hallitusohjelman tavoitteena on työllistää n. 100 000 uutta henkilöä ja siten nostaa Suomen työllisyysastetta. Suomi tarvitsee myös lisää työvoimaa. Työvoimaa voidaan ja pitääkin hakea myös Suomen rajojen ulkopuolelta, mutta meidän tulee huolehtia myös siitä, että kotoutumiskoulutuksen kautta jo täällä olevat saadaan mahdollisimman nopeasti työelämään. Työn kautta integroidutaan parhaiten suomalaiseen yhteiskuntaan ja työllistyminen on parasta kotoutumista. Myös kieltä oppii parhaiten työyhteisössä ja työtä tehden.

Nykyisen TEM:n alaisen kotokoulutuksen fokus on aina työllistymisessä. Koulutusta tällä hetkellä tarjoavat lukuisat toimijat, joilla on kiinteät kytkökset alueen yrityksiin sekä henkilöstöalan yrityksiin. Varsinkin kytkökset henkilöstöalan toimijoihin ovat nopeuttaneet maahanmuuttajien ns. ensimmäisen työelämäkontaktin löytymistä ja työelämään siirtymistä.

Siirto OKM:n alaisuuteen pahimmillaan voisi tarkoittaa maahanmuuttajataustaisten pitämistä vuosikausia koulun penkillä omissa ryhmissään, joista on vaikea löytää reittiä yhteiskuntaan tai työelämään. Koulutusjärjestelmällä on valitettavasti luontainen taipumus ohjata osallistujia koulutuksesta toiseen (aina uudelle kurssille tai jatkokoulutukseen), jolloin yksilö työelämään siirtymisen sijasta tipahtaa ”koulutuskierteeseen” ja yhteiskunnan koulutus- ym. sosiaaliturvien piiriin. Pahimmillaan maahanmuuttaja voi olla kyllä koulutautunut, mutta on muutoin täysin vieraantunut työelämän verkostoista eikä osaa työelämässä tarvittavaa kielitaitoa.

Koto-koulutuksia on toki jatkuvasti kehitettävä ja uudistettava, mutta kehityksen tulisi tapahtua ehdottomasti työllistävyttä tukevaan suuntaan. Jos koulutus menee OKM:n hallinnon alle, tätä kehitys vaarantuu.

Henkilöstöala HELA painottaa siis sitä, että kotoutumiskoulutusten ja -valmennusten tulee olla vahvasti sidoksissa työelämään ja kouluttajilla tulee olla vahva sidos yrityksiin ja elinkeinoelämään. Kotoutumiskoulutuksen ja -valmennuksen tulee olla tuloksellista ja päämääränä työllistyminen. Siksi on erittäin tärkeää, että kotoutumiskoulutukset pysyvät TEM:n hallinnon alla.

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkaukustannuksesta (32 a §)

-

Alaikäisenä yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

-

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

-

Muut huomiot

-

Tuliara Merru
Henkilöstöala HELA ry